

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

786

Vragen van het lid **Mohandis** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister voor Langdurige Zorg en Sport over *de noodzaak van ondersteuning voor sportverenigingen en -accommodaties* (ingezonden 12 september 2023).

Antwoord van Minister **Helder** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 15 januari 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 136.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de actuele stand van zaken en problemen van sportverenigingen en -accommodaties? Hoe houdt u de vinger aan de pols?

Antwoord 1

Om op de hoogte te blijven van de actuele stand van zaken voer ik gesprekken met de sector en heb ik veelvuldig contact met het Mulier Instituut, dat de monitoring in de sportsector uitvoert. Door de gesprekken met de sector en de monitoring van het Mulier Instituut heb ik inzicht in de stand van zaken van sportverenigingen en de (financiële) uitdagingen waar zij voor staan.

Vraag 2

Hoeveel sportclubs (ondernemers en verenigingen) hebben gebruik gemaakt van de TEK (Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb), vanaf welke datum en welke bedragen zijn uitgekeerd? Hoeveel aanvragen lopen nog? Hoeveel amateursportverenigingen voldeden niet aan de voorwaarden?

Antwoord 2

De Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK) is een regeling die uitgevoerd wordt door de RVO in opdracht van het Ministerie EZK. Aanvragen voor de TEK konden ingediend worden tot en met 2 oktober 2023.

Per 14 september jl. hebben in totaal 831 sportclubs (ondernemers en verenigingen)¹ TEK toegekend gekregen, daarnaast zijn 145 aanvragen nog in behandeling. In totaal voldeden 162 sportclubs niet aan de voorwaarden. In de registratie is geen onderscheid tussen amateursportverenigingen en professionele sport, waardoor deze gegevens niet separaat kunnen worden weergegeven. De totale (maximale) subsidie voor de toegekende aanvragen in deze sectoren bedraagt ruim € 18 miljoen, waarvan circa € 6,5 miljoen aan voorschot is uitgekeerd. De definitieve subsidie is afhankelijk van de gemiddelde energieprijzen voor gas en elektriciteit in 2023. Als deze lager zijn dan voorzien, moeten ontvangers van de TEK (een gedeelte van) de subsidie terugbetalen zoals ook toegelicht in onder meer de Kamerbrief Stand van zaken Tegemoetkoming Energiekosten van 9 februari jl.²

Vraag 3

Hoeveel zwembaden hebben gebruik gemaakt van de Specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden? Hoeveel van de 207 miljoen euro is inmiddels uitgekeerd? Hoeveel aanvragen lopen er nog? Is het budget van 207 miljoen euro voldoende?

Antwoord 3

Voor de specifieke uitkering ter tegemoetkoming van de gestegen energiekosten van openbare zwembaden in verband met de energiecrisis (SPUK MEOZ) geldt dat 280 gemeenten hiervoor een aanvraag hebben ingediend, waarbij 603 zwembaden gemoeid zijn. Er is voor € 156,5 miljoen verleend van de € 205,5 miljoen die hiervoor ter beschikking is gesteld. Deze regeling is gesloten voor aanvragen en is hiermee niet uitgeput.

Op 13 oktober ontving ik bericht van de VSG waarin wordt gesteld dat de zwembaden het financieel zwaar hebben. Ik ben met de VSG in gesprek gegaan over de verwachte problemen bij energiekosten in 2024 maar zie op dit moment helaas geen mogelijkheden om aanvullende financiële ondersteuning te bieden aan de zwembaden. De maatregelen die het kabinet heeft genomen om tegemoet te komen aan de gestegen energiekosten waren tijdelijk van aard. Dit geldt ook voor de SPUK MEOZ. Eind 2024 zullen de aanvragen vanuit de SPUK MEOZ worden verantwoord en vastgesteld, dan zal ook duidelijk worden in hoeverre er sprake is van het terugbetalen van uitgekeerde voorschotten. Een besluit over eventuele aanvullende energiesteun is gezien de demissionaire status aan een volgend kabinet. Het bericht van de VSG onderstreept voor mij het belang van de verduurzaming van zwembaden.

Vraag 4 en 5

Hoeveel amateursportverenigingen hebben via hun gemeente gebruik gemaakt van de regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK-NEAS)? Hoeveel van de 6 miljoen euro is inmiddels uitgekeerd? Hoeveel aanvragen lopen er nog?

Is het totaal aangevraagde bedrag voor het SPUK-NEAS tot nu toe hoger dan het budget van 6 miljoen euro of is dit budget voldoende? Wordt verwacht dat het voor 2023 in totaal aangevraagde bedrag hoger zal zijn dan 6 miljoen euro? Zo ja, hoeveel hoger?

Antwoord 4 en 5

Voor de specifieke uitkering ter tegemoetkoming van de gestegen energiekosten van amateursportverenigingen in verband met de energiecrisis (SPUK NEAS) geldt dat er voor € 8,3 miljoen is aangevraagd door 188 verschillende gemeenten ter ondersteuning van de amateursportverenigingen. Aanvragen van gemeenten worden op dit moment beoordeeld. Het streven is om voor

¹ De volgende sectoren (per SBI code) zijn opgenomen onder sportclubs (ondernemers en verenigingen): atletiek, bowlen, kegelen, biljarten, denksport, fitnesscentra, hengelsport, individuele zaalsport, kracht- en vechtsport, organiseren van sportevenementen, overige binnensport en omnisport, overige buitensport, overige recreatie (rest)(geen jachthavens), overige sportaccommodaties, overige sportactiviteiten (rest), paardensport en maneges, roei-, kano-, zeil- en surfsport, sporthallen, sportzalen en gymzalen, sportscholen, sportvelden, tennis, veldsport in teamverband (geen voetbal), veldvoetbal, wielersport, wintersport, zaalsport in teamverband, zwem- en onderwatersport, zwembaden.

² Kamerstuk 32 637, nr. 531

het einde van de jaarafsluiting het beschikbare bedrag van € 6 miljoen, naar rato, te verdelen over de gemeenten die een aanvraag hebben ingediend. Hoewel de SPUK NEAS op basis van de aanvragen door gemeenten is uitgeput zijn er momenteel geen signalen vanuit NOC*NSF, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en het Mulier Instituut dat de ondersteuning aan amateursportverenigingen voor gestegen energieprijzen in 2022 en 2023 als zodanig onvoldoende is gebleken. Ook zijn er vanuit NOC*NSF, POS, VSG en het Mulier Instituut op dit moment geen signalen binnengekomen dat sportverenigingen deze winterperiode in de problemen zullen komen. Wel heeft het Register voor Verenigingsbestuurders (RVVB) laten weten dat circa de helft van de 365 verenigingen die gereageerd hadden op een uitvraag van de RVVB zorgen hebben over de financiële situatie van de vereniging voor komende winter. Ook komend jaar houd ik daarom de vinger aan de pols door onder andere een onderzoek van het Mulier Instituut naar de financiële weerbaarheid van amateursportverenigingen, waarmee meer inzicht verkregen kan worden in de financiële mogelijkheden van amateursportverenigingen om te verduurzamen. Ik vind het belangrijk om zowel oog te hebben voor de verduurzamingsopgave van de sportsector als voor de andere (financiële) opgaven waar amateursportverenigingen voor staan.

Vraag 6

Hoeveel sportclubs (ondernemers en verenigingen) hebben volgens uw inschatting gebruik gemaakt van een bijdrage uit het Gemeentefonds? Hoeveel van de 300 miljoen euro is inmiddels uitgekeerd, hoeveel aanvragen lopen er nog?

Antwoord 6

In mijn appreciatie van de motie van de leden Van Dijk en Van der Laan³ tijdens het Wetgevingsoverleg Sport en bewegen van 1 december 2022⁴ (Kamerstuk 36 200 XVI, nr. 195) heb ik, net als in mijn brief aan uw Kamer van 31 januari jl.⁵, aangegeven dat het niet mogelijk is te zeggen hoe de extra prijsbijstelling door gemeenten zal worden besteed. Deze middelen zijn op grond van de Financiële Verhoudingswet vrij besteedbaar en gemeenten hoeven over de besteding dan ook geen verantwoording af te leggen aan het Rijk. De besteding van deze middelen is aan de gemeenteraad en dus aan het lokale democratische proces. Waar gemeenten ervoor kiezen de sport te steunen, kunnen ze dat doen uit verschillende bronnen, waaronder het gemeentefonds. Een één-op-één-relatie tussen baten en lasten is daarbij niet te maken aangezien de middelen -zoals hiervoor opgemerkt- uit het gemeentefonds vrij besteedbaar zijn.

Vraag 7

Welke stappen heeft u al gezet om in samenspraak met gemeenten te komen tot een voorstel voor een landelijke sturing en coördinatie van verduurzaming van sportverenigingen en sportaccommodaties, gezien het feit dat uit het onderzoek van het RVVB (Register voor Verenigingsbestuurders) blijkt dat 60% van de sportverenigingen niet verwacht binnen vier tot vijf jaar zodanig te zijn verduurzaamd dat zij de structureel hogere energierekening kunnen dragen, vanwege gebrek aan kennis, middelen en mensen?

Antwoord 7

In mijn brief over de huidige stand van zaken met betrekking tot de energiekosten-ondersteuning en verduurzaming van de sportsector en de mogelijkheden tot het versnellen hiervan die gelijktijdig naar uw Kamer zal worden verzonden ga ik uitgebreid in op dit vraagstuk en deze inzet. In lijn met de moties van het lid Mohandis (PvdA)⁶ en van de leden Leijten en Van Nispen (SP)⁷ heb ik verkend hoe een grotere rol voor gemeenten kan helpen om de sportsector sneller te verduurzamen en clubs meer te ontzorgen. Over zo'n aanpak ben ik in gesprek met de VSG.

³ Kamerstuk 36 200 XVI, nr. 173

⁴ Kamerstuk 36 200 XVI, nr. 195

⁵ Kamerstuk 30 234, nr. 333

⁶ Kamerstuk 30 234, nr. 360

⁷ Kamerstuk 30 234, nr. 351

Er is brede consensus dat regionale coördinatie, langs de lijnen van de 27 VSG-regio's in Nederland, kan zorgen dat de lokale verduurzamingsopgave sneller en beter wordt aangepakt. Samen met de VSG stel ik een plan van aanpak op om in zoveel mogelijk van de 27 VSG-regio's een gemeentelijke coördinatiegroep voor de verduurzaming van sportvastgoed op te laten zetten.

Vraag 8

Hoeveel sportclubs (ondernemers en verenigingen) hebben stappen gezet om te verduurzamen? Hoeveel sportclubs (ondernemers en verenigingen) maken zich nog steeds zorgen over de financiële gevolgen van hogere energiekosten voor de komende winter?

Antwoord 8

Ik heb geen exacte cijfers van het aantal sportclubs die stappen hebben gezet om te verduurzamen. Wel zie ik dat veel sportverenigingen al hard bezig zijn met de verduurzamingsopgave die er ligt. In het rapport Sportaccommodaties 2023⁸ concludeert het Mulier Instituut dat de sportsector steeds meer aandacht heeft voor duurzaamheid, met jaarlijks toenemende investeringen van sportverenigingen en gemeenten in energiebesparing, circulariteit en klimaatadaptatie. Zo had tijdens de eerste meting van het Mulier Instituut in 2014 slechts 4% van de verenigingen zonnepanelen, inmiddels is dit opgelopen tot 33%. Ook heeft de helft van de verenigingen die door het Mulier Instituut bevraagd zijn geïnvesteerd in energiebesparende maatregelen, dit is sinds juli 2022 gestegen van 36% naar 51%.

De verduurzaming van de sport wordt op dit moment al op verschillende manieren ondersteund. Voorbeelden zijn financiële instrumenten zoals de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (Bosa-regeling) en de specifieke uitkering Stimulering Sport. Op het platform Duurzamesportsector.nl, beheerd door het Kenniscentrum Sport en Bewegen, zijn verschillende goede voorbeelden van verduurzaming van sportclubs toegevoegd en is het overzicht van beschikbare subsidies te vinden. Daarnaast heb ik gratis ontzorgingstrajecten beschikbaar gesteld voor sportaccommodaties die willen verduurzamen.

Uit monitoring van het Mulier Instituut over de financiële weerbaarheid van amateursportverenigingen blijkt dat de gestegen energielasten één van de uitdagingen is voor de financiële weerbaarheid van amateursportverenigingen, maar niet de enige. Hier liggen ook andere redenen aan ten grondslag, zoals dalende ledenaantallen, dalende inkomsten en een dalend aantal vrijwilligers. Ik neem de zorgen van de amateursportverenigingen serieus. Er zijn op dit moment geen signalen binnengekomen vanuit NOC*NSF, POS, VSG en het Mulier Instituut dat sportverenigingen deze winterperiode in de problemen zullen komen. Desondanks houd ik ook komend jaar de vinger aan de pols door onder andere een onderzoek van het Mulier Instituut naar de financiële weerbaarheid van amateursportverenigingen, waarmee meer inzicht verkregen kan worden in de financiële mogelijkheden van amateursportverenigingen om te verduurzamen. Ik vind het belangrijk om zowel oog te hebben voor de verduurzamingsopgave van de sportsector als voor de andere (financiële) opgaven waar amateursportverenigingen voor staan.

Vraag 9

Denkt u dat het noodzakelijk is de steunmaatregelen voor sportclubs in 2024 voort te zetten? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke en hoe heeft u dat in de begroting Volksgezondheid, Welzijn en Sport opgenomen? Bent u in ieder geval van plan de sportclubs hierover duidelijkheid te bieden op Prinsjesdag? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Afgelopen winter heb ik openbare zwembaden en amateursportverenigingen door middel van niet-structurele specifieke uitkeringen aan gemeenten ondersteund. Destijds is al aangegeven dat deze ondersteunende regelingen van toepassing zouden zijn voor de periode van 2022 tot en met het vierde

⁸ R. Hoekman & H. van der Poel, Sportaccommodaties 2023 (Mulier Instituut, 2023).

kwartaal van 2023. De gelden voor het noodfonds voor amateursportverenigingen en zwembaden zijn daarmee niet structureel.

Een alternatief plan is niet aan de orde. Dat laat onverlet dat ik mij blijf inzetten voor de verduurzaming van de sportsector om zo een eventuele nieuwe stijging in energieprijzen in de toekomst beter op te kunnen vangen en de sector zo toekomstbestendiger te maken. In mijn brief over de huidige stand van zaken met betrekking tot de energiekosten-ondersteuning en verduurzaming van de sportsector en de mogelijkheden tot het versnellen hiervan die gelijktijdig naar uw Kamer zal worden verzonden, ga ik verder in op deze inzet. Tevens biedt het bestaande instrumentarium, waaronder het sportakkoord, middelen om sportverenigingen hierin te ondersteunen. Dat gaat bijvoorbeeld om de ondersteuners lokale sport, sportparkmanagers en clubkadercoaches.

Vraag 10

Hoe laat u de sportclubs (ondernemers en (amateur)verenigingen) achter voor een nieuw kabinet?

Antwoord 10

In mijn brief over de huidige stand van zaken met betrekking tot de energie ondersteuning en verduurzaming van de sportsector en de mogelijkheden tot het versnellen hiervan die gelijktijdig naar uw Kamer zal worden verzonden informeer ik u over de inzet om tot een snelle verduurzaming van de sportsector te komen. Hierin wordt ook ingegaan op de stappen die nodig zijn om sportverenigingen weerbaarder te maken voor de toekomst. Dat is niet alleen een verhaal van het Ministerie van VWS, maar altijd in samenwerking met verschillende partners.

Vraag 11

Wilt u deze vragen, gezien het belang voor sportclubs, binnen de gestelde termijn van drie weken beantwoorden? Zo nee, waarom is dat niet mogelijk?

Antwoord 11

Het is niet gelukt de vragen binnen de gebruikelijke termijn te beantwoorden. De reden van het uitstel is dat afstemming van de antwoorden meer tijd vergde.